

Eliminacje Szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2024-20225

KOD UCZESTNIKA*

*kod ustala komisja szkolna

VI Olimpiada Historyczna Juniorów

Eliminacje szkolne

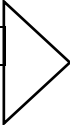
Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy test zawiera **19 stron**. Ewentualny brak stron, zadań lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Test do którego przystępujesz, zawiera **21 zadań**. Maksymalnie możesz uzyskać **50 punktów** (40 pkt za zadania zamknięte i krótkiej odpowiedzi, 10 pkt za zadanie rozszerzonej wypowiedzi – wypracowanie).
3. Czytaj uważnie treści zadań i wszystkie polecenia.
4. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie stosuj korektora.
5. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu lub dobieraniu odpowiedzi, jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź, napisz przy niej: „błąd” i napisz, podkreśl, wskaż lub dobierz prawidłową odpowiedź.
6. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać z pomocy naukowych (z wyjątkiem lupy/szkła powiększającego), urządzeń telekomunikacyjnych oraz z podpowiedzi koleżanek i kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami dotyczącymi treści zadań, do członków Komisji.
7. Do eliminacji okręgowych komisja zakwalifikuje pięcioro uczniów, którzy uzyskali najwyższe wyniki (jednak nie mniej niż 35 pkt.). W przypadku, gdy taką samą, najwyższą liczbę punktów uzyska więcej niż pięć osób, do eliminacji okręgowych zostaną zakwalifikowani wszyscy uczestnicy, którzy ex aequo uzyskali najwyższy wynik.
8. Na udzielenie odpowiedzi w teście i napisanie wypracowania masz **90 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Zadanie 1. (0–2)

Taśma chronologiczna

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
V*	IV	III	II	I	I	II	III	IV	
				p.n.e.	n.e.				

* cyfry rzymskie oznaczają tysiąclecia

1.1. Wymień w kolejności chronologicznej epoki w dziejach ludzkości.

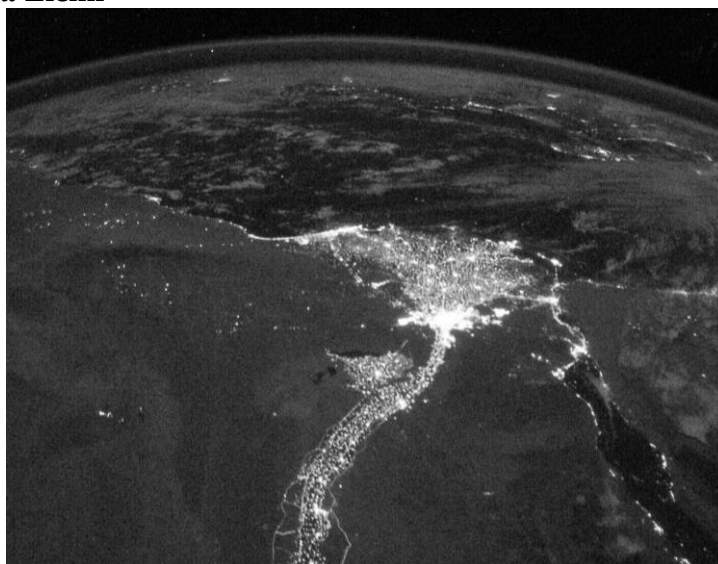
.....

1.2. Dokończ zdanie – uzupełnij luki.

Uznaje się, że historia rozpoczęła się w tysiącleciu oznaczonym na taśmie chronologicznej arabską cyfrą, kiedy to człowiek wynalazł

Zadanie 2. (0–2)

Źródło. Fotografia Ziemi

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a/...> [dostęp: 28.07.2024]

2.1. Podaj nazwę starożytnej cywilizacji, która położona była na terytorium widocznym (oświetlonym) na współczesnej fotografii wykonanej nocą z Międzynarodowej Stacji Kosmicznej. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do źródła. Podaj jeden argument.

Nazwa cywilizacji

Uzasadnienie

.....

2.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Podaj jedno osiągnięcie cywilizacji, o której mowa w zadaniu 2.1.

.....

.....

Eliminacje Szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2024-20225

Zadanie 3. (0–2)
Źródło. Fotografia

Źródło: <https://zpe.gov.pl/a> [dostęp: 28.07.2024 r.]

3.1. Podaj nazwę zwoju, który zaprezentowano w źródle oraz nazwę starożytnej cywilizacji, w której został on spisany.

Nazwa zwoju

Nazwa cywilizacji

3.2. Rozstrzygnij, czy religia, której elementem był zaprezentowany w źródle zwój, to religia politeistyczna czy monoteistyczna. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....
.....

Zadanie 4. (0–2)

Źródło. Fragment opracowania historycznego

Założył własną szkołę Likejon. Zanegował idealistyczny system wierzeń swego mistrza, twierdząc, że naprawdę istnieją tylko byty rzeczywiste.

Na podstawie: J. Choińska-Mika, W. Lengauer, M. Tymowski, K. Zielińska,
Historia. Część 1. Poznać zrozumieć, Warszawa 2007, s. 85.

4.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Filozof grecki, którego dotyczą informacje ujęte w źródle to

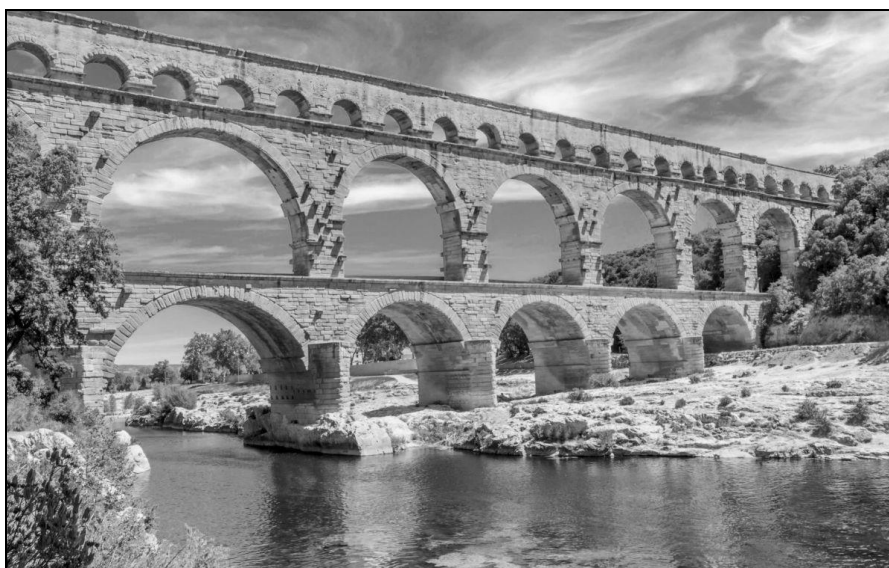
4.2. Dokończ zdanie – uzupełnij luki.

Mistrz, wspomniany w źródle to, założył on w Atenach

.....

Zadanie 5. (0–2)

Źródło. Fotografia starożytnej budowli

Źródło: [https://imperium\[...\].pl](https://imperium[...].pl) [dostęp: 7.09.2024 r.]

5.1. Podaj nazwę budowli zaprezentowanej w źródle i wyjaśnij, jaką pełniła funkcję w starożytności.

Nazwa

Przeznaczenie

.....

5.2. Uzasadnij, że współczesny świat skorzystał z wynalazku starożytnego świata, którym jest między innymi zaprezentowana w źródle budowla. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–2)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Fundamentem [...] pobożności i podstawą życia wspólnoty stało się wyznawanie wiary w jedynego Boga i jego Proroka, pięciokrotna modlitwa w ciągu dnia, obowiązkowy post w świętym miesiącu zwanym ramadanem, udzielanie jałmużny i co najmniej jedna w życiu pielgrzymka do Mekki. [...].

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 10.09.2024]

Źródło 2. Taśma chronologiczna

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
V*	IV	III	II	I	I	II	III	IV	V	VI	VII	
				p.n.e.	n.e.							

* cyfry rzymskie oznaczają wieki

6.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Religia, której zasady opisano w tekście, powstała w wieku oznaczonym na taśmie chronologicznej arabską cyfrą

6.2. Udowodnij, że cywilizacja, w której narodziła się religia opisana w źródle, wpłynęła na kulturę Europy. Podaj jeden argument.

.....
.....

Zadanie 7. (0–2)

Źródło 1. Fotografia medalu okolicznościowego

Źródło: <https://archiwum.niemczyk.pl> [dostęp: 22.09.2024]

Źródło 2. Fotografie budynków

A.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org> [dostęp: 10.09.2024]

B.

Źródło: <https://polaneis.pl> [dostęp: 10.09.2024]

7.1. Uzasadnij, że treść medalu zaprezentowanego w źródle 1. nawiązuje do okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I.

.....

.....

.....

7.2. Rozstrzygnij, czy następstwem przyjęcia chrztu przez Mieszka I było przyjęcie się w Polsce stylu architektury zaprezentowanego na fotografii A – czy fotografii B w źródle 3. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

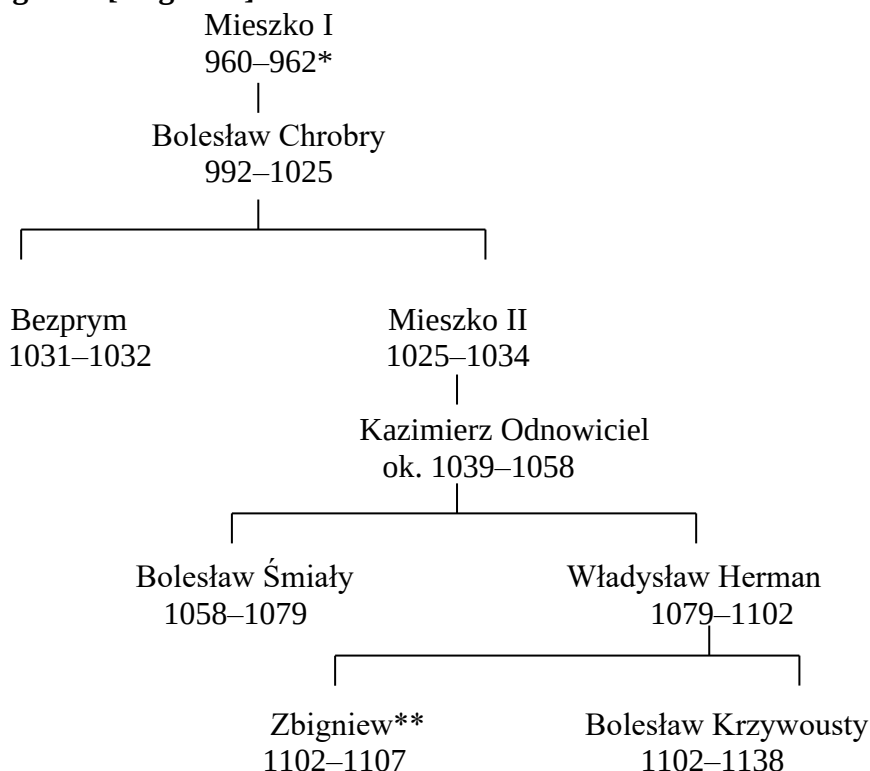
.....

.....

Eliminacje Szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2024-20225

Zadanie 8. (0–2)

Źródło 1. Tablica genealogiczna [fragment]

Na podstawie: J. Wyrozumski, *Historia Polski do roku 1505*, Warszawa 1989

* lata panowania władcy w Polsce

** współrządy

Źródło 2. Fragment współczesnego opracowania historycznego

Tymczasem królowie i książęta sąsiadujący z Polską, każdy ze swej strony ją deptał, każdy z nich miasta i grody do swego wladztwa przyłączał lub zdobyte zrównywał z ziemią. I choć taką krzywdę i klęskę cierpiała Polska od obcych, to jednak w sposób jeszcze bardziej bezsensowny i odrażający została udęczona przez własnych mieszkańców. Albowiem przeciwko panom niewolnicy, a przeciw szlachetnie urodzonym wyzwolenicy [...]. Wówczas Czesi zniszczyli Gniezno i Poznań i zabrali ciało św. Wojciecha. [...]

Źródło: Gall Anonim [w:] J. Wyrozumski, *Dzieje Polski piastowskiej. Wielka Historia Polski T. 2*, Kraków 1999, s. 105.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Wydarzenia opisane w źródle 2. miały miejsce po śmierci syna Bolesława Chrobrego.	P	F
Monarchię Piastowską po kryzysie, do którego nawiązuje źródło 1., odbudował wnuk Kazimierza Odnowiciela.	P	F

Zadanie 9. (0–2)

Źródło 1. Fragment opracowania historycznego

Dla władców dzielnicowych z dynastii piastowskiej największy problem stanowił brak rąk do pracy. Potrzebni byli osadnicy z państw, w których panowało przeludnienie i brakowało ziemi do uprawy, czyli z zachodniej części Europy, szczególnie z Niemiec i Flandrii. [...] Uzgodnione z przybyszami warunki były korzystne i zachęcały do dalekiej podróży oraz osiedlenia się na ziemiach polskich

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 10.09.2024]

Źródło 2. Fotografia planu Wrocławia z XVI wieku

Źródło: <https://e-dolnyslask.info> [dostęp: 10.09.2024 r]

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

W wyniku osadnictwa, do przyczyn którego nawiązuje treść źródła 1., powstawały na ziemiach polskich miasta na prawie, na którym zbudowany został Wrocław (źródło 2).	P	F
Jednym z <i>korzystnych warunków</i> wspomnianych w źródle 1. był tak zwany okres wolnizny.	P	F

Zadanie 10. (0–2)

Przeto [...] postanowiliśmy w mieście naszym Krakowie, wyznaczyć, obrać, ustanowić i urządzić miejsce, na którym by szkoła powszechna w każdym dowolnym wydziale kwitnęła, a dla przyszłości na wieczne czasy tym pismem jej istnienie zapewnić chcemy. Niechże więc tam będzie nauk przemożnych perła, aby wydawała męża dojrzałością rady znakomite, ozdobą cnót świetne i w różnych umiejętnościach biegłe, niechaj otworzy się orzeźwiający źródło, a z jego pełności niech czerpią wszyscy naukami napoić się pragnący. [...]

Źródło: *Wiek V–XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 269.

Eliminacje Szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2024-20225

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Wystawcą zacytowanego w źródle dokumentu był Kazimierz Wielki.	P	F
Szkoła powszechna, o której mowa w źródle, została założona w XV wieku.	P	F

Zadanie 11. (0–3)

Źródło 1. Źródło z epoki [fragment]

Przeciwko nierówności praw

Niechże wystarczy to, że plebejuszom, choćby nie wiem jak odznaczali się cnotą i naukami, odjęto wszelką możliwość dojścia w Rzeczypospolitej do wysokich urzędów i że odczuwają to oni jako umniejszenie swych praw podstawowych. Niechże się im jeszcze nie dodaje tej ostatecznej i z wszystkich najsroźszej nędzy, że za ich głowę naznacza się mizerną zapłatę.

Źródło: Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997, s. 178.

Źródło 2. Tekst z epoki

A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają.

<https://pl.wikiquote> [dostęp: 13.09.2024]

Źródło 3. Fraszka *Na lipę* [fragment]

Gościu, siadź pod mym liściem, a odpocznij sobie!

Nie dojdzie cię tu słońce, przyrzekam ja tobie,

Choć się nawysszej [najwyżej] wzbije, a proste promienie

Ściągną pod swoje drzewa rozstrzelane cienie.

Tu zawždy chłodne wiatry z pola zawiewają,

Tu słowicy [słowiki], tu szpacy [szpaki] wdzięcznie narzekają.

[...]

<https://wolnelektury.pl> [dostęp: 13.09.2024]

Każdemu źródłu przyporządkuj właściwego autora epoki renesansu – wybierz go spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Źródło 1.	A	B	C	D
Źródło 2.	A	B	C	D
Źródło 3.	A	B	C	D

A. Jan Kochanowski.

B. Mikołaj Rej.

C. Łukasz Górnicki.

D. Andrzej Frycz Modrzewski.

Zadanie 12. (0–1)

Źródło. Herb

Źródło: <https://pl.m.wikipedia.org> [dostęp: 09.09.2024]

Uzasadnij, że zaprezentowany w źródle herb powstał w wyniku zawarcia unii lubelskiej. W odpowiedzi odwołaj się do treści herbu.

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Źródło. Tekst źródłowy [fragment]

Henryk, z Bożej łaski król Polski, wielki książę litewski [...]. Wiadomo czynimy niniejszym pismem [...]

17. Osobiście to warujemy, iż podatków ani poborów żadnych w imionach naszych królewskich i rad duchowych [...] w Polsce i Wielkim Księstwie Litewskim i we wszystkich ziemiach naszych do Korony należących składać i postanawiać nie mamy, bez zwolnienia wszech stanów na sejmie walnym [...]

Źródło: T. Mosiek, *Historia. Od wielkich odkryć geograficznych do I wojny światowej. Ćwiczenia ze źródłami*. Warszawa 2004, s. 38–39.

Rozstrzygnij, czy zacytowany dokument jest fragmentem *pacta conventa* czy *artykułów henrykowskich*. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....

.....

Zadanie 14. (0–3)

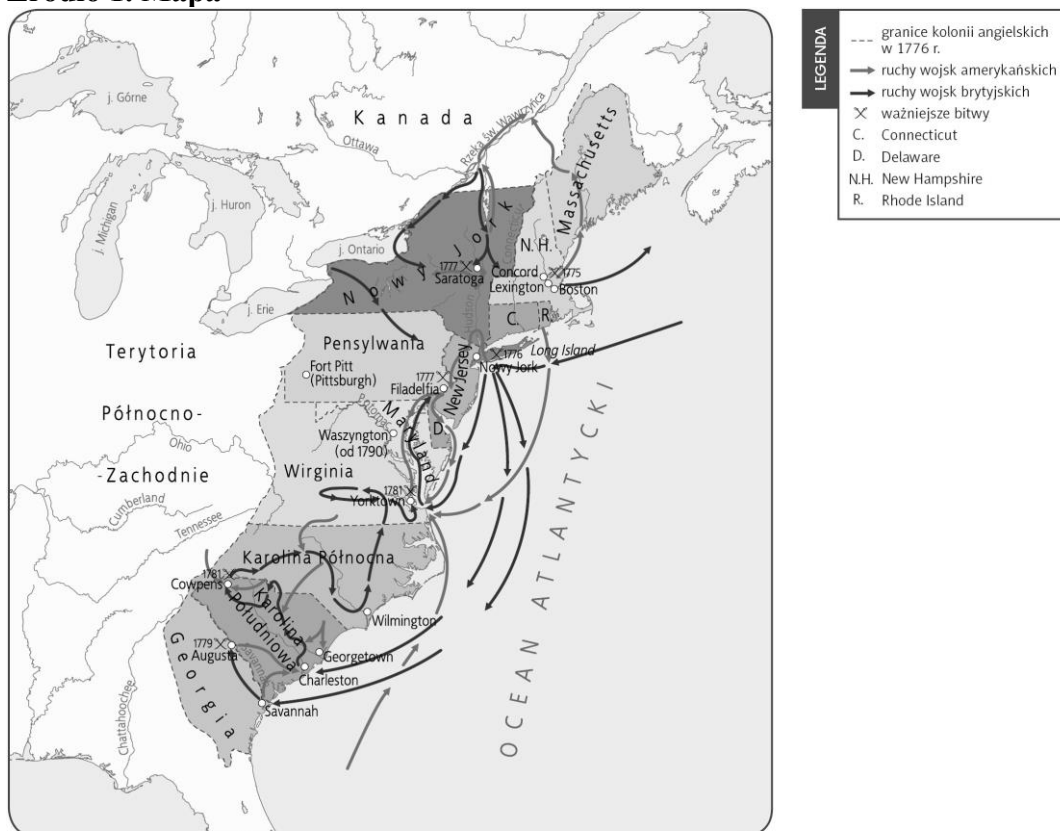
Każdemu konfliktowi przyporządkuj właściwą przyczynę wojen XVII w. – wybierz go spośród oznaczonych literami A–D. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Wojny ze Szwecją	A	B	C	D
Wojny z Rosją	A	B	C	D
Wojny z Turcją	A	B	C	D

- A. Dymitriady.
- B. Spór o dominację nad Bałtykiem.
- C. Rywalizacja o Mołdawię.
- D. Odwołanie rejestru Kozaków.

Zadanie 15. (0–2)

Źródło 1. Mapa

Źródło: <https://mapyonline.gwo.pl> [dostęp: 09.09.2024]

Źródło 2. Tekst źródłowy [fragment]

Artykuł I

§1. Wszelka niniejszym przyznana władza ustawodawcza przysługuje Kongresowi [...], który składa się z Senatu i z Izby Reprezentantów.

Artykuł II

§1. Władzę wykonawczą sprawuje prezydent [...]. Urząd swój pełni przez okres lat czterech, a wybierany jest wraz z obieranym na ten sam okres wiceprezydentem [...].

[...]

Źródło: <https://libr.sejm.gov.pl> [dostęp: 9.09.2024]

15.1. Rozstrzygnij, czy zacytowany dokument przyczynił się do wybuchu wojny o niepodległość USA, czy był skutkiem tej wojny. Odpowiedz uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie

Uzasadnienie

.....
.....

15.2. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

W okresie, w którym uchwalony został przywołany w źródle 2. akt prawny, Rzeczpospolita był po rozbiórze, który poprzedziła konfederacja

Zadanie 16. (0–2)

Źródło. Fotografia repliki statku

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 12.09.2024]

16.1. Podaj nazwę wynalazku doby rewolucji przemysłowej, który umożliwił skonstruowanie rodzaju statku zaprezentowanego w źródle.

.....

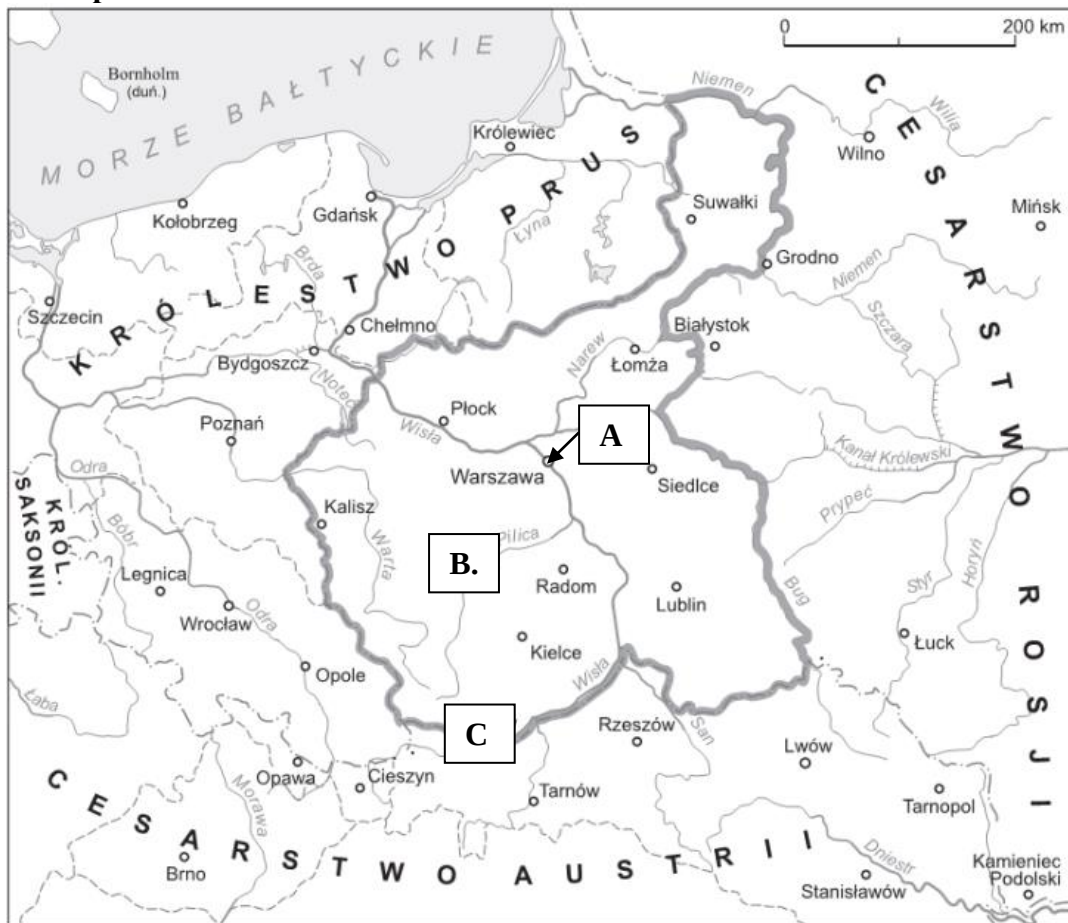
16.2. Uzasadnij, że rewolucja przemysłowa wpłynęła na zmianę struktur społecznych. Podaj jeden przykład.

.....

.....

Zadanie 17. (0–3)

Źródło. Mapa

Źródło: <https://cloud8t.edupage.org> [dostęp: 6.12.2020]

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Bank Polski został powołany w II połowie XIX wieku na ziemiach polskich oznaczonych na mapie literą A.	P	F
Zagłębie Dąbrowskie powstało na terytorium ziem polskich oznaczonych na mapie literą B.	P	F
Przemysł włókienniczy rozwijał się w obrębie ziem polskich oznaczonym na mapie literą C.	P	F

Zadanie 18. (0–1)

Źródło. Fotografia z epoki

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 15.09.2024]

Dokończ zdanie – uzupełnij lukę i uzasadnij swój wybór, odwołując się do treści fotografii. Podaj jeden argument.

Fotografia przedstawiona w źródle mogła być wykonana najwcześniej w

1. I połowie XIX wieku.
2. II połowie XIX wieku.
3. I połowie XX wieku.
4. II połowie XX wieku.

Uzasadnienie

.....

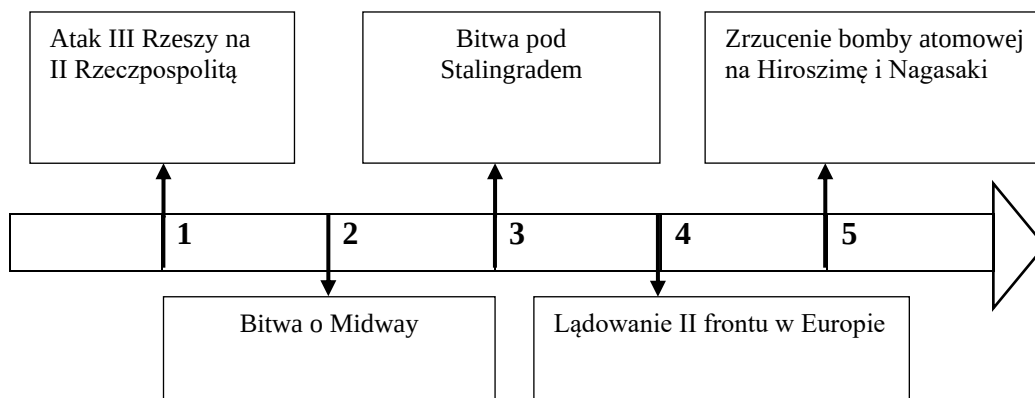
Zadanie 19. (0–2)

Źródło 1. Fotografia z epoki

Źródło: <https://zpe.gov.pl> [dostęp: 12.09.2024]

Źródło 2. Taśma chronologiczna.

19.1. Dokończ zdanie – uzupełnij lukę.

Do pierwszego spotkania w czasie trwania II wojny światowej przywódców państw zaprezentowanych na fotografii doszło w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej cyfrą

19.2. Podaj jedną decyzję w sprawie Polski podjętą na pierwszej z trzech Konferencji przywódców zaprezentowanych na fotografii.

.....

Zadanie 20. (0–2)

Spośród wydarzeń związanych z kryzysami społecznymi w okresie PRL oznaczonych literami A–D wybierz to, które jest chronologicznie najwcześniejsze i to, które jest chronologicznie najpóźniejsze. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

Wydarzenia najwcześniejsze	A	B	C	D
Wydarzenia najpóźniejsze	A	B	C	D

- A. Poznański Czerwiec
- B. Wydarzenia marcowe
- C. Strajki grudniowe na Wybrzeżu
- D. Powstanie „Solidarności”

[illegible]

[illegible]

Eliminacje Szkolne
Olimpiada Historyczna Juniorów 2024-20225

BRUDNOPIS